

Postanowienie z dnia 18 maja 2005 r.

III SW 4/05

Naruszeniem art. 110 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.) jest przyjęcie przez komitet wyborczy jakiegokolwiek kwoty pieniężnej po dniu wyborów, niezależnie od tego, w jakich okolicznościach to nastąpiło.

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Beata Gudowska, Zbigniew Hajn, Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 maja 2005 r. sprawy ze skargi Komitetu Wyborczego Socjaldemokracja Polska na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2005 r., w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego,

p o s t a n o w i ł o d d a l i ć skargę.

U z a s a d n i e n i e

Uchwałą z dnia 21 marca 2005 r. Państwowa Komisja Wyborcza odrzuciła sprawozdanie wyborcze Komitetu Wyborczego Socjaldemokracja Polska o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach tego Komitetu z wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 12 września 2004 r. w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 22 z powodu naruszenia art. 110 ust. 4 pkt 1 oraz art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.). Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła, że Komitet Wyborczy Socjaldemokracja Polska wykazał w sprawozdaniu przychody w kwocie 16.910,56 zł, które były gromadzone na rachunku bankowym. W ramach tych środków kwota 4.910 zł pochodziła zgodnie z art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej z ra-

chunku Funduszu Wyborczego Socjaldemokracji Polskiej. Ponadto na rachunek bankowy Komitetu wpłynęła w dniu 27 sierpnia 2004 r. wpłata w wysokości 12.000 zł pochodząca z rachunku należącego do partii Socjaldemokracja Polska, niebędącego jednak rachunkiem Funduszu Wyborczego. Środki te zostały przyjęte i wykorzystane na kampanię wyborczą. Stanowi to naruszenie art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej. Ponadto środki pochodzące z Funduszu Wyborczego Socjaldemokracji Polskiej w wysokości 50 zł zostały pozyskane w dniu 25 października 2004 r., to jest po dniu wyborów, co stanowi naruszenie art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji wyborczej. Naruszenie powołanych przepisów stanowi zgodnie z art. 122 ust. 1 pkt 3 lit. a i d Ordynacji wyborczej podstawę do odrzucenia sprawozdania wyborczego Komitetu. Na podstawie art. 127 ust. 1 Ordynacji wyborczej równowartość środków finansowych pozyskanych z naruszeniem przepisów w łącznej kwocie 12.050 zł podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa.

Komitet Wyborczy Socjaldemokracja Polska wniósł do Sądu Najwyższego skargę na tę uchwałę i podniósł następujące zarzuty. Kwota 50 zł została przelana na rachunek bankowy Komitetu Wyborczego z Funduszu Wyborczego partii po dniu wyborów dlatego, że środki zgromadzone na rachunku nie wystarczały do zapłaty zaległej faktury i opłacenia kosztów prowadzenia rachunku. Kwota ta przeznaczona była i zużyta na pokrycie kosztów bankowych a nie na kampanię wyborczą w ścisłym tego słowa znaczeniu. Wpłata kwoty 12.000 zł z rachunku bieżącego partii a nie z rachunku Funduszu Wyborczego, była błędem technicznym, który wystąpił w początkowym okresie posługiwania się internetowym systemem przelewów. Błąd ten został naprawiony w dniu 30 sierpnia 2005 r. przez dokonanie przelewu tej kwoty z rachunku Funduszu Wyborczego na rachunek bieżący partii. W raporcie sporządzonym na zlecenie Państwowej Komisji Wyborczej błąd ten nie został uznany za naruszenie przepisów Ordynacji wyborczej. Mimo różnicy zdań między autorami raportu a Państwową Komisją Wyborczą ta ostatnia nie zastosowała się do przepisu art. 122 ust. 1 Ordynacji wyborczej, nakazującego jej wezwanie komitetu wyborczego do usunięcia wad sprawozdania lub udzielenia wyjaśnień.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W ostatnim zarzucie skarżący powołał się na naruszenia przez Państwową Komisję Wyborczą przepisu art. 122 ust. 1 Ordynacji wyborczej, jednakże z uzasad-

nienia tego zarzutu wynika, że chodzi o naruszenie art. 122 ust. 2. Przepis ten stanowi, że w razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza wzywa komitet wyborczy do usunięcia wad sprawozdania lub udzielenia wyjaśnień w określonym terminie. Państwowa Komisja Wyborcza nie miała potrzeby zastosowania tego przepisu, gdyż nie stwierdziła wad formalnych w sprawozdaniu. Nie zawierało ono także niejasności, które wymagałyby wyjaśnień. Operacje finansowe uznane przez Państwową Komisję Wyborczą za dokonane z naruszeniem prawa nie są w skardze kwestionowane. Skarżący przyznaje zarówno przełanie na rachunek bankowy kwoty 50 zł po dniu wyborów, jak i przełanie kwoty 12.000 zł z rachunku bieżącego partii zamiast z Funduszu Wyborczego. Zarzuty dotyczą tego, że okoliczności w jakich wystąpiły te uchybienia pozwalają na uznanie, iż nie nastąpiło naruszenie przepisów Ordynacji wyborczej wskazanych w zaskarżonej uchwale. Zarzuty te są nieuzasadnione.

Przepis art. 122 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej wymienia cztery przypadki, w których Państwowa Komisja Wyborcza odrzuca sprawozdanie komitetu wyborczego. Są to między innymi przypadki pozyskania lub wydatkowania środków komitetu wyborczego z naruszeniem przepisów art. 110 albo limitu określonego w art. 114 ust. 1 i 2 (lit. a) i przyjęcia przez komitet wyborczy partii politycznej środków finansowych pochodzących z innego źródła niż Fundusz Wyborczy tej partii (lit. d). Przepis art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji wyborczej stanowi, że zabrania się pozyskiwania środków przez komitet wyborczy po dniu wyborów. Kategoryczne brzmienie tego przepisu - z użyciem sformułowania „zabrania się” - oznacza, że jego naruszeniem jest przyjęcie przez komitet wyborczy jakiegokolwiek kwoty po dniu wyborów, niezależnie od tego, w jakich okolicznościach to nastąpiło. Nie ma potrzeby rozważania podnoszonych w skardze okoliczności usprawiedliwiających naruszenie przepisu, skoro naruszenie to jest niewątpliwe. Skutkiem tego naruszenia musiało być odrzucenie sprawozdania. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 kwietnia 2002 r., III SW 4/02 (OSNP 2003 nr 4, poz. 81), stwierdzając, że Państwowa Komisja Wyborcza jest zobowiązana do odrzucenia sprawozdania wyborczego w razie naruszenia przez komitet wyborczy art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji wyborczej niezależnie od przyczyny tego naruszenia (art. 122 ust. 1 pkt 3 lit. a). Podzielając ten pogląd, należy uznać, że zaistniała podstawa do odrzucenia sprawozdania, nawet gdyby nie wystąpiły inne uchybienia.

Skarżący dopuścił się jednak także naruszenia art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej, który stanowi, że środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej mogą pochodzić jedynie z Funduszu Wyborczego tej partii. Komitet wyborczy nie może zatem pozyskiwać środków finansowych z funduszu partii politycznej z pominięciem funduszu wyborczego. Skarżący Komitet Wyborczy usprawiedliwia przyjęcie środków finansowych bezpośrednio od partii politycznej błędem systemu komputerowego. Błąd w systemie nie jest jednak przyczyną obiektywną, a nawet gdyby został za taką uznany, nie zmienia to faktu, że przepis został naruszony. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się pogląd, że naruszenie art. 111 ust. 1 jest podstawą odrzucenia sprawozdania niezależnie od przyczyn tego naruszenia. W postanowieniu z dnia 23 kwietnia 2002 r., III SW 6/02 (OSNP 2003 nr 4, poz. 83), Sąd Najwyższy stwierdził, że przyjęcie przez komitet wyborczy partii politycznej środków finansowych pochodzących z innego źródła niż fundusz wyborczy tej partii, uzasadnia odrzucenie sprawozdania wyborczego, niezależnie od tego, że ze względu na termin prawomocnego wpisu do ewidencji partii politycznych, bliski terminowi wyborów, partia nie utworzyła odrębnego funduszu wyborczego. W innym postanowieniu z dnia 23 kwietnia 2002 r., III SW 3/02 (OSNP 2003 nr 4, poz. 80), Sąd Najwyższy stwierdził, że brak winy lub znikomy stopień zawinienia w naruszeniu prawa nie mają znaczenia dla oceny zasadności odrzucenia sprawozdania wyborczego partii na podstawie art. 122 ust. 1 pkt 3 lit. d Ordynacji wyborczej. Błąd w systemie komputerowym nie usprawiedliwia więc przyjęcia środków finansowych z niedozwolonych źródeł. Wzajemne rozliczenie się między funduszami nie stanowi naprawienia błędu, gdyż w przypadku dokonania wpłaty środków finansowych przez podmiot, od którego przyjmowanie takich środków jest zabronione, wpłata powinna zostać niezwłocznie zwrócona. Natomiast skarżący Komitet wyborczy zatrzymał te środki i nimi dysponował.

Wobec niezasadności zarzutów podniesionych w skardze Sąd Najwyższy na podstawie art. 123 ust. 2 Ordynacji wyborczej oddalił skargę.

=====